

Kaip atpažinti nepatikimą maisto tvarkovą, vykdančią prekybą nuotoliniu būdu?

Atsižvelgus į pastarųjų metų situaciją, stebimas išaugęs vartotojų susidomėjimas įsigyti maisto produktus nuotoliniu būdu, t. y. iš interneto parduotuvių. Tokiu būdu apsipirkti galima patogiai, neišeinant iš namų, be to yra sutaupomas apsipirkimui skirtas laikas. Visgi perkant maisto produktus internetu iš nepatikimų interneto parduotuvių, kyla rizika gauti neaiškios kilmės, nekokybiškus ar net nesaugius vartotojo sveikatai maisto produktus. Kaip gi atpažinti nepatikimą maisto tvarkovą, vykdančią prekybą nuotoliniu būdu (toliau – pardavėjas)? Į ką pirmiausia reikėtų atkreipti dėmesį?

Yra keli svarbiausi aspektai, padėsiantys vartotojui prieš įsigyjant maisto produktų įvertinti, ar pardavėjas, vykdančias prekybą nuotoliniu būdu, yra patikimas ir veikia legaliai:

- pardavėjas aiškiai nurodo savo pavadinimą ir adresą bei kitus kontaktus (ne tik el. pašto adresą ar telefoną, bet taip pat įmonės pavadinimą ir adresą);
- pardavėjas pateikia išsamią (privalomą) informaciją apie nuotoliniu būdu parduodamus maisto produktus;
- pardavėjas nurodo prekių įsigijimo ir grąžinimo taisykles ir kt.

Su kitais požymiais, įspėjančiais apie nepatikimą internetinę parduotuvę, galite susipažinti [čia](#).

DĖMESIO: jeigu pardavėjas, vykdamas prekybą nuotoliniu būdu, tinklalapyje **nenurodo savo pavadinimo ir adreso** (pateikia tik el. paštą ar telefoną, prašo užpildyti formą), yra **tikėtina, kad veikla vykdoma nelegaliai** arba kad tai yra trečiosiose šalyse registruotas subjektas.

Pažymėtina, kad VMVT kontroliuoja tik Lietuvoje veikiančius (registruotus) maisto tvarkymo subjektus, t. y. neturi įgaliojimų kontroliuoti ir taikyti sankcijų interneto parduotuvėms, registruotoms Europos Sąjungos ar trečiosiose šalyse. Tad kontrolės metu nustatius, kad teisės aktų reikalavimus pažeidė užsienio valstybėse registruotas subjektas, informacija užsienio valstybės kompetetingai institucijai perduodama Administracinės pagalbos ir bendradarbiavimo sistema.

Visgi įsigijus maisto produktų iš kitų šalių interneto parduotuvių, atsakomybė pirmiausiai tenka pačiam vartotojui.

Ar maisto pardavėjas, vykdamas nuotolinės prekybos veiklą, yra registruotas VMVT?

Lietuvoje vykdyti maisto produktų nuotolinę prekybą (internetu) gali tik Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – VMVT) nustatyta tvarka registruoti ir (ar) patvirtinti maisto tvarkymo subjektai.

Registravimo metu maisto tvarkymo subjektui suteikiama teisė vykdyti maisto tvarkymo veiklą ir jis yra įtraukiamas į VMVT tvarkomą Maisto tvarkymo subjektų sąrašą, suteikiant **atpažinimo numerį**¹. Tokiu būdu yra patvirtinama, kad maistas yra tvarkomas tinkamomis, higienos reikalavimus atitinkančiomis sąlygomis, įmonė yra tikrinama ir kontroliuojama.

Pavyzdys:

PARDUOTUVĖS INFORMACIJA

UAB „XXXXXX“
Taikos g. 99999, Akmenė
Įmonės kodas: 111111111
Mob.tel.: 8 600 00000
El. paštas: info@xxxxxxxxx.lt
Maisto tvarkymo atpažinimo Nr. 999999999

¹ Maisto tvarkymo subjektų patvirtinimo ir registravimo tvarkos aprašas, patvirtintas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2008 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. B1-527 „Dėl Maisto tvarkymo subjektų patvirtinimo ir registravimo reikalavimų patvirtinimo“;

Žinant pardavėjo pavadinimą, patikrinti, ar maisto produktų nuotolinė prekyba (internetu) vykdoma turint VMVT leidimą veiklai, galima VMVT interneto svetainėje pateiktuose registruose:

[Maisto tvarkymo subjektų sąrašas \(išskyrus veterinarinį patvirtinimą turinčius gyvūninio maisto tvarkymo subjektus\)](#) (veiklos kodas ir pavadinimas – 47.91 Užsakomasis pardavimas paštu arba internetu)

Ar nurodyta privaloma informacija apie pardavėją, vykdančią nuotolinės prekybos veiklą?

Pagal Europos Sąjungos (ES) vartotojus ginančius teisės aktus, nuotolinės prekybos subjektai, registruoti ES arba kurių nuotolinės prekybos veikla orientuota į ES rinką, privalo nurodyti šiuos duomenis:

- **tapatybės** duomenis, t. y. vardą, pavardę ar įmonės pavadinimą;
- **adresą**, kuriuo yra įsisteigęs pardavėjas;
- **kontaktinius** duomenis, t.y. telefoną, el. pašta, kuriuo vartotojas galėtų susisiekti su pardavėju;
- registruoto ir (ar) patvirtinto maisto tvarkymo subjekto, numeris (**atpažinimo numeris**)²³;

Taip pat rekomenduojama atkreipti dėmesį ar interneto parduotuvėje pateikiama informacija apie privatumo bei nekokybiškų maisto produktų gražinimo tvarką, produktų pirkimo taisykles, kadangi šią informaciją taip pat privaloma pateikti.

Pastaba: ar pateikti šie duomenys kontroliuoja Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba.

Ar pateikta privaloma informacija apie nuotoliniu būdu parduodamus maisto produktus⁴?

Interneto parduotuvėje vartotojui turi būti pateikta visa privaloma informacija apie maisto produktus⁴, kuri turi būti tiksli, aiški, neklaidinanti, lengvai suprantama bei prieinama lietuvių kalba. Taip pat turi būti nurodytos maisto produktų kainos.

² Mažmeninės prekybos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 11 d. nutarimu Nr. 697 „Dėl Mažmeninės prekybos taisyklių patvirtinimo“;

³ Reikalavimas taikomas tik Lietuvoje registruotiems nuotolinės prekybos subjektams;

⁴ 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL 2011 L 304, p. 18).

Vadovaujantis [2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą \(ES\) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams <...> \(OL 2011 L 304, p. 18\)](#) (toliau – Reglamentas Nr. 1169/2011) apie parduodamą **fasuotą maisto produktą** privalo būti pateikta ši informacija:

- tikslus maisto produkto pavadinimas;
- sudedamųjų dalių sąrašas;
- visos alergijas ar netoleravimą sukeliančios medžiagos arba produktai;
- sudedamųjų dalių, nurodytų maisto produkto pavadinime, ženklinant išskiriamų žodžiais, piešiniais ar grafiniais ženklais ar labiausiai atspindinčių maisto produkto savybes, kiekis (pvz.: produktui pavadinimu „Sausainiai su razinomis“ sudedamųjų dalių sąraše papildomai turi būti nurodytas į sudėtį įeinančių razinų procentas);
- grynasis kiekis;
- už informacijos teikimą atsakingo subjekto (pvz., gamintojo) pavadinimas ir adresas;
- prireikus, specialios vartojimo ar laikymo sąlygos;
- prireikus, vartojimo instrukcija;
- tam tikrais atvejais kilmės šalis ar vieta;
- prekiaujant alkoholiniais gėrimais – faktinė alkoholio koncentracija, išreikšta tūrio procentais;
- maistingumo deklaracija (išskyrus numatytas išimtis).

Taip pat jei taikomi specialieji reikalavimai (pavyzdžiui prekiaujant ekologiškais maisto produktais) gali prireikti pateikti ir kitą privalomą informaciją apie maistą.

Nėra privaloma iš anksto pateikti tik tinkamumo vartoti terminų – šią informaciją vartotojai išvys tik gavę konkrečius maisto produktus. Tačiau kaip ir tradicinės prekybos atveju taikoma pareiga prekiauti nepasibaigusio galiojimo termino maisto produktais.

Vadovaujantis [Lietuvos higienos normos HN 119:2014 „Maisto produktų ženklavimas“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. V-1213 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 119:2014 „Maisto produktų ženklavimas“ patvirtinimo“](#), nuostatomis, apie nuotoliniu būdu parduodamus **nefasuotus maisto produktus** turi būti nurodoma ši informacija:

- I. interneto parduotuvėje pateiktame maisto produkto aprašyme:
- maisto produkto pavadinimas;
 - maisto produktams, kuriuos pakuojant panaudotos apsauginės dujos, ar kurių sudėtyje yra saldiklių, paprastojo saldymedžio, kofeino arba dažiklių E 110, E 104, E 122, E 129, E 102, E 124, papildomi duomenys (specialūs įspėjimai) (pvz.: „su saldikliu“, „supakuotas naudojant apsaugines dujas“);
 - visos alergijas ar netoleravimą sukeliančios medžiagos arba produktai;
 - sudedamųjų dalių sąrašas;
 - už informacijos teikimą atsakingo subjekto (pvz., gamintojo) pavadinimas ir adresas;
 - tam tikrais atvejais kilmės šalis ar vieta;
- II. maisto produktų ženklavimo etiketėje:

- tikslus maisto produkto pavadinimas;
- maisto produktams, kuriuos pakuojant panaudotos apsauginės dujos, ar kurių sudėtyje yra saldiklių, paprastojo saldymedžio, kofeino arba dažiklių E 110, E 104, E 122, E 129, E 102, E 124, papildomi duomenys (specialūs įspėjimai) (pvz.: „su saldikliu“, „supakuotas naudojant apsaugines dujas“);
- visos alergijas ar netoleravimą sukeliančios medžiagos arba produktai;
- sudedamųjų dalių sąrašas;
- grynas kiekis;
- minimalus tinkamumo vartoti terminas arba nuoroda „Tinka vartoti iki ... (data)“;
- už informacijos teikimą atsakingo subjekto (pvz., gamintojo) pavadinimas ir adresas;
- tam tikrais atvejais kilmės šalis ar vieta.

Apie viešojo maitinimo įstaigų nuotoliniu būdu parduodamus **nefasuotus maisto produktus** privalo būti pateikta ši informacija (internetu parduotuvėje pateiktame produkto aprašyme bei ženklavimo etiketėje):

- maisto produkto pavadinimas;
- visos alergijų ar netoleravimą sukeliančios medžiagos, naudojamos gaminant ar ruošiant maisto produktą ir išliekančias galutiniame produkte, nors ir pakitusiu pavidalu;
- kur reikalinga, papildomi žodžiai „genetiškai modifikuotas“, arba „pagamintas iš genetiškai modifikuoto (organizmo pavadinimas)“, arba „sudėtyje yra genetiškai modifikuoto (organizmo pavadinimas)“.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad maisto produktams **negali būti priskiriamos žmogaus ligų profilaktinės ar gydomosios savybės arba daroma nuoroda į jas**. O **teiginiai** apie **sveikatingumą ir maistingumą** yra galimi, tik **jeigu jie atitinka** 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą reikalavimus.

Praneškite

Vartotojai, pastebėję, kad nepateikta privaloma informacija apie nuotoliniu būdu parduodamus maisto produktus arba kitus teisės aktų reikalavimų pažeidimus, gali apie tai pranešti VMVT visą parą veikiančiu nemokamu telefono numeriu 8 800 40403 arba užpildžius [elektroninę skundo formą – anketą](#).

Ar nurodyta privaloma informacija apie pardavėją, vykdančią nuotolinės prekybos veiklą, pagal kompetenciją kontroliuoja Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba (VVTAT), tad apie įtarimą keliančius subjektus, neteikiančius privalomų duomenų, vartotojai gali pranešti minėtai tarnybai, tel. (85) 262 6760 arba el. paštu: tarnyba@vvtat.lt.